

Parlamentul României

Camera Deputaților

1/2000/V8
02.11.2012

OPINIE

privind Comunicarea comună către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul economic și social european și Comitetul regiunilor privind Parteneriatul estic - foaie de parcurs până la reuniunea la nivel înalt din toamna anului 2013 - JOIN (2012) 13 și Comunicarea comună către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul economic și social european și Comitetul regiunilor - Rezultatele noii politici europene de vecinătate JOIN (2012) 14

Având în vedere Tratatul de la Lisabona, în special art. 5 și 12 TUE și Protocoalele nr. 1 și nr. 2 anexate tratatului,

Având în vedere Constituția României, republicată, în special art. 148,

Având în vedere Hotărârea Camerei Deputaților nr. 11/2011,

Luând în considerare proiectul de opinie adoptat de Comisia pentru politică externă, în ședința din 19 septembrie 2012,

Luând în considerare fișa de informare a Direcției de drept comunitar a Camerei Deputaților,

Luând în considerare proiectul final de opinie adoptat de Comisia pentru afaceri europene în ședința din 2 octombrie 2012,

Având în vedere aprobarea Biroului permanent al Camerei Deputaților din data de 8.10.2012,

Camera Deputaților, în conformitate cu prevederile art. 40 din Hotărârea Camerei Deputaților nr.11 din 27.04.2011, adoptă prezenta **opinie**:

- Recunoaștem că Tratatul de la Lisabona a facilitat într-adevăr punerea în aplicare a politicii externe a Uniunii și ne exprimăm convingerea că obiectivul Uniunii Europene de a exercita rolul de actor global la scară mondială este legitim și realizabil;
- Constatăm că, în linii mari, inovațiile instituționale al Tratatului, în materie de politică externă comună, respectiv crearea postului de Înalt Reprezentant pentru afaceri externe și politica de securitate, exercitând și funcțiile de vicepreședinte al Comisiei și șef al Serviciului European de Acțiune Externă, au potențial de a întări acțiunea externă a Uniunii;

- Apreciem crearea cadrului legal prin Tratat și angajarea efectivă a Uniunii în acțiuni structurate și susținute pentru consolidarea politică și economică, în primul rând, a statelor din vecinătatea sa și admitem că beneficiul acestei angajări este reciproc;
- Salutăm concepția Uniunii Europene de a nu limita obiectivele parteneriatelor sale cu țările din vecinătate la integrare economică și crearea unei zone de liber-schimb aprofundat și complet;
- Considerăm că succesul politicii de vecinătate a Uniunii este strict condiționat de suportul popular din statele partenere și de buna-credință a guvernanților din aceste state;
- Recunoaștem legitimitatea și valoarea practică a principiului „mai mult pentru mai mult” al politicii europene de vecinătate reînnoite, tradusă în general prin punerea la dispoziție a mai multor fonduri, cu condiția consolidării răspunderii reciproce prin reforme politice și consolidarea democrațiilor, aplicarea acestui principiu reprezentând o metodă fiabilă de stimulare;
- Recunoaștem importanța diferențierii și credem că în continuare relațiile Uniunii cu statele din vecinătate ar trebui adecvate nivelului ambițiilor partenerilor;
- Apreciem ca viabilă metoda din cadrul noii politici europene de vecinătate, de a evalua și consolida răspunderea reciprocă prin rapoarte privind progresele, conținând recomandări pentru fiecare partener în parte și ne exprimăm speranța că rapoartele vor deveni mai precise în înregistrarea evoluțiilor, în special a celor în direcția unei democrații profunde și durabile; considerăm că libertatea de exprimare și instituirea de sisteme judiciare independente și eficiente sunt esențiale;
- Salutăm atât evoluțiile pozitive cât și măsurile preconizate pentru progresul Parteneriatului estic; apreciem utilitatea foii de parcurs ca instrument practic pentru monitorizarea și evaluarea progreselor realizate de Parteneriatul estic;
- Ne exprimăm satisfacția pentru încheierea negocierilor privind acordul de asociere între UE și Ucraina și încurajăm finalizarea negocierilor cu Republica Moldova, Georgia și Armenia; ne exprimăm totuși preocuparea față de situația politică internă din Ucraina, precum și față de recente modificări în organizarea sistemului judiciar, care ar putea împiedica semnarea și ratificarea rapidă a acestui acord;
- Constatăm că disparitatea tot mai mare din cadrul grupului de șase membri ai Parteneriatului estic este abordată de Uniune conform principiilor statuate și apreciem ca realist gradul de adecvare a acțiunii Uniunii în relația cu aceste state; ne exprimăm satisfacția că, în pofida unor diviziuni în cadrul clasei politice, Republica Moldova înregistrează progrese notabile și încurajăm instituțiile Uniunii, precum și statele membre să transpună această realitate în măsuri proporționale;

- Constatăm că relațiile bilaterale dintre UE și fiecare dintre "partenerii estici" prevalează asupra agendei comune a Parteneriatului estic, dar considerăm că acest fapt este justificat de profunzimea diferențierii și fragmentării din spațiul post-sovietic;
- Constatăm persistența conflictelor prelungite din spațiul post-sovietic și efectele negative în materie de cooperare; credem că absența unor progrese nu poate fi imputată cetățenilor acelor state; încurajăm guvernele "partenerilor estici" să nu-și limiteze acțiunea la declarații și diplomație; pe de altă parte ne exprimăm speranța ca statele membre ale Uniunii, în calitate de promotoare ale standardelor Uniunii, să evalueze cu cât mai mare acuratețe situația complicată din statele vecine Uniunii, precum și consecințele unor decizii proprii în relația cu aceste state, astfel încât să nu se mai repete întreruperea relațiilor diplomatice dintre un stat membru și un stat partener, din Estul Uniunii;
- Apreciem utilitatea celor două propuneri pentru mai buna definire a stadiului actual al politicilor europene în dimensiuni care privesc direct țara noastră, remarcând în același timp că ar fi fost utile precizări privind cheltuielile defalcate, pe țări și regiuni;
- Încurajăm o reevaluare a organizării instituționale a acțiunii UE, în condițiile în care procesul decizional în cadrul multilateral al Parteneriatului estic necesită un consens între 33 de state. Cu toate că procedura de luare a deciziilor, include instituțiile Uniunii Europene, organizații internaționale și Forumul Societății Civile, ea nu poate beneficia suficient de eficiența acțiunii acestora. Considerăm că Serviciul European de Acțiune Externă are un rol limitat în stabilirea agendei și nu poate decât să consemneze cel mai mare numitor comun politic între o gamă largă de părți interesate;
- Apreciem favorabil faptul că Uniunea a recunoscut aspirațiile europene ale țărilor Parteneriatului estic, dar reținem că proiectul politic inițial al Parteneriatului estic nu include un angajament politic care să presupună oferirea perspectivelor de aderare. De aceea, credem că nu se justifică criticile privind reducerea capacității de stimulare, datorită lipsei perspectivelor de aderare. Credem în continuare, că „oferirea perspectivelor de aderare” ar trebui realizată exclusiv în cadrul reglementat de art. 49 al Tratatului privind Uniunea Europeană;
- Fără a nega importanța relațiilor Uniunii cu Federația rusă, considerăm totuși că Parteneriatul estic nu ar trebui dimensionat în funcție de relațiile Uniunii cu Rusia;
- Considerăm că Instrumentul pentru Parteneriatul estic finanțat de UE care urmează să înlocuiască, începând din 2014, actualul Instrument european de vecinătate și parteneriat este astfel construit încât să contribuie la consolidarea legăturii dintre politică și asistență și să asigure un nivel mai ridicat de diferențiere în ceea ce privește cooperarea cu țările partenere; stabilirea unui număr mai restrâns de obiective-cheie în materie de politică, este de natură să genereze un impact mai puternic;
- Considerăm că Parteneriatul estic poate fi numit „proiect de modernizare”, în măsura în care multe dintre instrumentele sale (liberalizarea regimului de vize, comerțului liber aprofundat și comprehensiv, consolidarea securității energetice), sunt de natură tehnică și pun în aplicare normele de acquis comunitar în domeniul mobilității, managementului frontierei, controlului fitosanitar, etc.

- Observăm totuși că „logica managerială” dominantă în cadrul Parteneriatului estic, explică de ce Uniunea Europeană ezită să intervină într-o serie de situații ultra-politizate, predispuse la violență din țări care se confruntă cu provocările conflictelor prelungite (Nagorno-Karabah, Transnistria, Abhazia și Osetia de Sud); un exemplu ilustrativ pentru logica UE de a se angaja politic într-un parteneriat, prin mijloace tehnice este cazul Belarus, în care cooperarea a fost restrânsă la un "pachet de modernizare", condiționat de reforme politice și eliberarea tuturor prizonierilor politici; se demonstrează limitele asumate de Uniune în sancționarea vecinilor săi; considerăm că problema-cheie structurală este realizarea unui echilibru adecvat între laturile politice și tehnice ale Parteneriatului estic, astfel încât să beneficieze de un leadership politic bine evidențiat și de orientări politice clare;
- Semnalăm că în toate statele incluse în politica europeană de vecinătate reînnoită, pe lângă interese divergente semnificative, persistă situații conflictuale care pot pune în pericol proiectul european în ansamblu;
- Considerăm că afirmarea în propunerile analizate conform căreia „credibilitatea UE ca actor pe scena internațională va depinde în mare măsură de capacitatea sa de a acționa cu hotărâre în vecinătate” este justă și de aceea încurajăm instituțiile Uniunii și statele membre să caute un echilibru între modelele tehnice și cele politice destinate aplanării conflictelor prelungite din Est, ca și intoleranței religioase din Sud;
- Credem că metodele prietenoase de intervenție, ca de exemplu „sporirea vizibilității activităților desfășurate în cadrul Parteneriatului estic” sunt în continuare utile dar secundare prin impactul lor redus; încurajăm recurgerea la un registru larg de criterii și măsuri, definit de respectarea propriilor valori și principii, consecvență în promovarea acestor valori și principii, la empatie și toleranță față de situații indezirabile dar explicabile prin tradiții de lungă durată, la exigență în evaluarea progreselor și la intransigență față de acțiuni inacceptabile;
- Dintre reforme sectoriale care fac obiectul Parteneriatului estic, remarcăm importanța deosebită a consolidării securității energetice, având ca scop asigurarea unor rute diversificate de aprovizionare cu energie dinspre Marea Caspică către piața europeană și încurajăm Uniunea Europeană să aloce acestui capitol resurse, în mod consistent și prioritar și să plaseze criteriul contribuției partenerilor estici la progrese în acest domeniu printre condiționalitățile sale;
- În același timp considerăm că platforma consacrată contactelor interumane ar trebui evidențiată, datorită capacității sale de impact prin interacțiunea dintre cetățenii Uniunii Europene și cetățenii țărilor partenere; la fel ca stabilirea unui dialog al Uniunii cu societatea civilă, acest tip de măsuri având avantajul că se pot aplica cu același nivel de intensitate în toate țările vecine, inclusiv în cele care fac obiectul unor sancțiuni punctuale și nu mai beneficiază de asistență financiară;
- Considerăm că partenerii din vecinătatea sudică sunt îndreptățiți în egală măsură la beneficiile asocierii cu Uniunea Europeană cu condiția ca libertățile fundamentale și drepturile omului să fie cu adevărat respectate; intransigență față de intoleranța religioasă și de crimele religioase; o informare corectă a populației de confesiune musulmană privind standardele europene de toleranță religioasă ar trebui să fie diseminată fără compromisuri, în temeiul libertății de expresie;

- Considerăm cazul Siriei ca un demers nereușit al politicii europene de vecinătate; comunicările examinate consemnează: “UE a solicitat președintelui Assad să renunțe la putere și să permită o tranziție pașnică și democratică”; considerăm că o mobilizare a tuturor resurselor politice ale Uniunii și statelor membre ar fi utilă pentru realizarea unor progrese, dincolo de palierul declarației politice.

Prezenta opinie se transmite președintelui Parlamentului European, al Consiliului, al Comisiei Europene, precum și Guvernului României.

PREȘEDINTE

Valeriu Ștefan ZGONEA

